

חינוך לחיים בשותפות

נייר עמדה - פרדס - מרכז לחינוך ערכי

רקע

הגזענות הפכה בשנים האחרונות לגלוייה וחרیפה. סיסמאות כמו "מוות לערבים" ו"כל החרדים פרזיטים", הפכו מגרפטי ארור לכותרת של יותר ויותר שיחות יומיומיות של בני נוער. הגזענות כבר אינה מנומסת או מסווה אלא בוטה, גלוייה וחרیפה ותוצאותיה מורגשות בכל נימיה של החברה הישראלית.

הגזענות כלפי ערבים מתגברת - מדו"ח של המטה למאבק בגזענות בישראל לשנת 2014 עולה כי ישנה עלייה ניכרת בשיעור הגזענות כלפי ערבים שבאה לידי ביטוי בחקיקה, פגיעה במבנים קדושים ואלימות.

היחס כלפי החברה החרדית מקצין - בקרב הנוער רווחות תפיסות גזעניות ושנאה גלויה. במפגשים שלנו עם בני הנוער אנחנו שומעים ביטויים כמו "הם חיים על חשבוננו", "הם יירקו עלינו", "למה אני הולך לצבא והחארות האלה לא מתגייסים". מלווים בהרבה פחד, זלזול, זרות והאשמה.

נער חילוני ממוצע לא נפגש מעולם עם חרדים וערבים. הם זרים בלבושם ובשפתם עד כדי כך, שלפעמים הוא לא רואה בהם בני אדם שווים בערכם.

"אל מי מופנית השנאה הזו?"

אל מול התגברות השנאה הרדודה והאלימה, אנחנו בפרדס מציעים להעמיק את השיח. לשאול את הנוער – "אל מי מופנית השנאה הזו? איך אתה נראה?"

ביום ההדרכה של פרדס נהפוך את הסיסמאות הגזעניות לכותרת שפוגשת בני אדם. השיח העדין על התפר בין הרגש לשכל, מאפשר להנמיך ולפורר את חומות השנאה.

אנחנו מגיעים למתח החרדי-חילוני והיהודי-ערבי מתוך השקפה חילונית-הומניסטית השמה במרכז את שוויון ערך האדם באשר הוא אדם. מתוך ניסיונו הייחודי ורב השנים, אנחנו יודעים לשלב בין סיור פוקח עיניים, מפגש מעורר מחשבה וסדנאות עיבוד ולמידה.

בואו נדבר על עצמנו

בישראל קיימות היום אין ספור תכניות של מפגש בין שונים. עם זאת, קבוצות כלפיהם מופנית גזענות בישראל הן מיעוט, מפגש לכאורה שווה בין חילונים לחרדים או יהודים לערבים יכול לייצר ציפיות שווא לשוויון (סגוי, טאוצ', דוידיו ופרטו, 2009). לכן אנחנו בפרדס מאמינים שעל מנת לקדם תפיסה ערכית של חיים בשותפות בקרב תלמידי ישראל, יש להטמיע את התכניות החינוכיות בתכנית הלימודים השנתית במסגרת הכיתה האורגנית ולא רק לייצר מפגשים ותהליכי שיא עם קבוצות של שונים.

דעה – עמותה לתיקון חברתי (ע"ר) 580595874

קיבוץ פלך ד.ג. בקעת בית כרם 20119 טלפון: 052-6719061 פקס: 04-9886043

www.pardesnet.org

אנחנו בפרדס רואים חשיבות גדולה בניתוח ופירוק הדעות והתחושות של בני הנוער בראש ובראשונה עם הקבוצה האורגנית שלהם, בה הם מרגישים (יחסית) בנוח, מעיזים להגיד באופן כנה את אשר על ליבם, גם במידה והמחשבות האלה קשות עבורנו אנשי החינוך. על מנת לגבש עמוד שדרה ערכי ואיתן שאינו משתנה עם אופנות חולפות, אנחנו מאמינים שצריך לדבר עם בני הנוער על לחץ חברתי, חשיבה ביקורתית ועצמאית, "אני מאמין" ערכי דרך עיסוק בדילמות אקטואליות וקונפליקטואליות.

תכניות הלימוד שאנחנו מציעים:

פרויקט "חוצה ישראל"

קהל היעד: כיתות י-יב' מבתי ספר בערים מעורבות.
החל מ-2006 מוביל אגף של"ח וידיעת הארץ במשרד החינוך מהלך של "מטיול שנתי למסע משמעותי". כיום המסעות מיועדים לקהל יהודי בלבד והם בעלי אג'נדה מסוימת- הדגשת הפן הדתי של הזהות היהודית, קידום ערכים דתיים, והתעלמות מהמיעוטים החיים בישראל.
פרדס יזמו מסע אלטרנטיבי: "חוצה ישראל"- מסע החורט על דגלו את ערכי הציונות ההומניסטית, הרואה בערבי ישראל שותפים מלאים לבניית מדינת ישראל ותופס את הזהות היהודית כזהות תרבותית ולאומית. בשנתיים האחרונות יצאו למסע "חוצה ישראל" כ-500 בני נוער.

פרויקט "רחוק מהעין-רחוק מהלב"

קהל יעד: בני נוער בכיתות ט'-יא'.

עולם הדימויים של בני הנוער לגבי ערבים ישראלים ניזון ממה שהם רואים בטלוויזיה ומשמועות שעוברות ברשתות החברתיות. הסיסמאות הגזעניות שאנו שומעים פעמים רבות מבני הנוער עומדים על בסיס ידע רעוע מאוד. חלק מבני הנוער הגרים בישובים המרוחקים מישובים ערביים לא פגש ערבי מימיו. אנו מציעים יום סיור באחת מהערים המעורבות עכו או חיפה שמטרתו לנפץ את המיתוסים הרווחים ולאמת את תפיסות העולם של בני הנוער עם סיור חוויתי המעלה סוגיות אקטואליות של חיים בשותפות דרך מפגש עם שכונה ובמפגש עם פעילים חברתיים ערבים-ישראלים.